

PRIMLJENE KNJIGE

I. MERZ, *Plamen za visinama. Misli sluge Božjega Ivana Merza*. Priredio i komentirao: Božidar Nagy. FTI, Zagreb 1999, str. 128 formata 18,5 x 10,5 cm. Naručuje se kod izdavača.

Naslov za ovu zbirku odabranih misli iz Merčevih dnevnika, članaka, pisama i neobjavljenih rukopisa preuzet je iz njegova dnevnika u kome je 12. svibnja 1920. zapisano: "U meni je plamen za beskrajnim visinama ..." Taj žar za beskrajnim visinama u neprekidnoj suradnji s Božjim nadahnućima i potporama proizveo je u Ivanu za samo osam godina aktivnog rada na liturgijskom apostolatu neočekivano bogata djela koja većina "osrednjih" kršćana ne postigne ni u osamdeset godina.

Priredivač se odlučio dati prednost izvornim Merčevim mislima koje grupira prema tematskim cjelinama: ideali mladosti, život, prolaznost, Bog, Krist, Euharistija, Srce Isusovo, Crkva, Papa, Marija, borba tijela i duha, osobna iskustva. K tome je nadodana bibliografija Merčevih radova i bibliografija o Merzu. Za svaku donesenu misao naveden je izvor i vrijeme nastanka što znatiželjnijim čitateljima omogućava produbljivanje i proširivanje iznesenoga. Kratak uvod i komentar pomoći će manje zahtjevnim čitateljima da bolje uoče domet i značenje donesenih misli.

Čitajući ove kratke ali tako duboke misli Ivana Merza, čitatelj osjeća poticaj da i sam krene prema usponima u visine. Tako Merz potiče i privlači i nakon svoje smrti. Možda je to najrječitije izrazio Merčev suvremenik i štovatelj Ton Smerdel: "Iz svakog rada koji je on napisao osjetio sam snagu, jer je on možda bio jedini među nama koji je sve ono što je napisao, napisao u svetom zanosu i blistavom okrilju nerazjašnjene Milosti. To je bila njegova snaga, a i danas je. Zato je mogao djelovati na

mladež i baš nju učiniti onom koja će braniti Boga." (T. SMERDEL, In gloriosam memoriam, *Nedjelja*, 18.V. 1930.).

Zbog toga je ovaj izbor Merčevih misli veoma korisno pomagalo svima koji teže prema visinama, osobito aktivistima liturgijskoga pokreta.

Marko Babić

***

Dr. IVAN PROTULIPAC - *Spomenica o 50. godišnjici mučeničke smrti*. Zagreb 1996. 32 str. formata 23 x 16 cm. *Izdavač*: Veliko križarsko bratstvo, ZAGREB, Palmotičeva 21/I. *Uredio*: dr. Lav Znidarčić.

Odmah na početku izdavač iznosi razlog objavljivanja ove spomenice: "Želimo pred našu javnost iznijeti izvanrednu i zaslužnu pojavu dr. Ivana Protulipca, pokretača, osnivača i dugogodišnjega predsjednika Hrvatskog orlovskog saveza i Velikoga križarskog bratstva" (str.3). U ovoj maloj brošuri, koja bi trebala biti poticaj za tiskanje obimnije spomenice, donesen je pregledan životopis ovoga tako angažiranog katoličkog laika te pretisak nekoliko njegovih govora i priloga. Naručuje se kod izdavača.

***

Dr. Fra VIKOTR NUIĆ, *Istina o "Hercegovačkom slučaju"*. *Povijest tragičnih sukoba između biskupa i franjevacâ*. 2. dopunjeno izdanje. 110 str. formata 20 x 14,5 cm. *Izdavač*: K. Krešimir, Zagreb 1998. *Narudžbe kod izdavača i pisca*.

Pisac na temelju dokumenata i osobnih bilježaka iznosi kratak pregled "povijesti tragičnih sukoba između bosansko-hercegovačkih franjevaca i biskupa od 1881. do 1996. godine". Djelo je tiskano kao "popularno izdanje" te nije opremljeno uobičajenim znanstvenim aparatom. Opravdanje za to pisac nalazi u najavi obimnijeg djela

koje će sadržavati i sve potrebne bilješke i naznake korištenih izvora i literature.

U prvom dijelu pisac ukratko iznosi pregled sukoba franjevacâ s biskupima u Bosni s posebnim naglaskom na vrijeme nadbiskupâ Stadlera i Šarića. Glavnina knjige, ipak, zauzima opisivanje sukoba u Hercegovini osobito od 1964. do 1996. Velik dio knjige (str. 47 - 107) zauzima korespondencija s biskupom Perićem nakon pojavljivanja prvoga izdanja ove knjige. Zainteresirani čitatelj može iz različitih prigovora i odgovora, barem djelomično, razlučiti obrise i korijene sukoba.

U knjizi se očituje duh "autora, kao izravnog sudionika u svim pregovorima od svibnja 1968. do kraja 1979." dakle u vremenu veoma živih previranja i oštrih sučeljavanja. Za manje zainteresiranog čitatelja inzistiranje na nekim detaljima izgleda pretjerano cjepidlačenje što će izravnim sudionicima izgledati normalnije i poznatije.

Prihvaćajući činjenicu da je "Hercegovački slučaj" bolna rana na tijelu Crkve, možda je ovo iznošenje na javu različitih pogleda na uzroke nastanka i predlaganje barem nekakvih rješenja ipak usmjeravanje prema mogućem raspletu. Da li je ova jubilejska 2000. godina prava prigoda za to ili treba čekati drugu generaciju i nove sudionike?

Marko Babić, ofm

***

DRAGO ŠIMUNDŽA, *Ljudske vrijednosti i kršćansko poslanje*, Crkva u svijetu, Split 1995, 318 str. na formatu 22 x 14,5 cm. Naručuje se kod izdavača.

U knjizi su skupljeni radovi objavljeni u "Crkvi u svijetu" i nekim drugim časopisima i zbornicima. Autor u uvodnoj riječi ističe nakanu koju je želio polučiti tiskanjem ove knjige: "Povezujući ih u zajedničku zbirku, htio sam da se na jednom mjestu nađe što sam u dužem razdoblju pisao, da se vidi kako se je u nas kršćanska i humana misao

razvijala u pokoncilskom vremenu te tiho ali uporno probijala usprkos komunističkoj cenzuri" (str.6).

Prilozi su grupirani u 3 tematske cjeline: *Teologija i život; Duhovni i društveni aspekti kršćanstva; Rasprave i viđenja*. Kod svakog je priloga naznačeno kada je i gdje objelodanjen što bi moglo biti koristan putokaz znatiželjnijem čitaču koji bi poželio produbiti tematiku i ispravnije uočiti kontekst u kome je prilog nastao.

U prvom je skupini osam priloga koji po svojim univerzalnim temama vrše temeljnu, uvodnu ulogu u ostale rasprave. To su npr. razmišljanja o teologiji i životu, vremenu, ljudskim vrednotama, relativističko-prakticističkom mentalitetu, zajedništvu, ljudskim pravima, životnoj otvorenosti. Ističemo veoma zanimljiv prilog o relativističko-prakticističkom mentalitetu koji jako utječe na skalu vrednota suvremenog čovjeka te ostavlja trag i tamo gdje ga ne bismo očekivali: "na tijekovima suvremen misli, u umjetnosti, filozofiji, znanosti i kulturi" (str.40). Osobito je ozbiljno upozorenje da bi se u tom kovitlacu i teologija mogla izgubiti a time bi zaprijetila opasnost da se i objava rastopi u moru osobnih "religioznih iskustava" (str.41.). Zbog toga pisac upozorava teologe da ne odustaju od "obrazlaganja i afirmiranja religiozne prakse i misli" čime će razbiti nasilno nametnuti šutnju o Bogu.

Nakon tih temeljnih razmišljanja pisac nam nudi skupinu rasprava o duhovnom i društvenom aspektu kršćanstva što je po količini i po kakvoći najvrijedniji dio ovoga zbirnog djela. Rasprave nose obilježje društvenog ambijenta u kome su nastali a to je borbena bezboštvo i sirovi materijalizam koji su nametani "odozgo", službeno pod plaštem znanstvenosti i modernog pogleda na čovjeka i njegovo djelovanje. Takvom službenom političkom stavu pisac suprotstavlja kršćanske antropološke

vjerske pogledje nadahnute na Božjoj objavi i življenu kršćanstvu. U tom zamršenom labirintu sukobljavanja različitih, često potpuno suprotnih, svjetonazora pisac polazi od općenitijih tema da bi preko najdubljih kršćanskih istina o euharistijskom otajstvu i transcendenciji Crkve ukazao na različite uloge u izgradnji Crkve u suvremenom svijetu. U toj izgradnji posebnu ulogu imaju svećenici i obiteljsko ozračje gdje se upijaju i međuljudski odnosi, i zajedništvo i odgoj za odgovornost i dijalog. Završnu skupinu priloga obilježava pogled unaprijed što na temelju stvarnosti traga za pogodnim perspektivama u duhu koji je zacrtao Drugi vatikanski sabor. Uz obične, sveopće teme, tu su i naše specifično hrvatske teme kao npr: ustavni položaj naših vjernika, socio-antropološki aspekti vjeronauka. Završna rasprava je veoma znakovita i prilagođena vremenu nastanka: *Praštanje u službi smirenja i mira*. Temu su izazvale strahote Domovinskog rata i pokušaj širenja ozračja praštanja s ciljem uspostave trajnog mira kao antropološke i kršćanske temeljne vrednote pod poznatim kršćanskim geslom: *Mir je djelo pravde*.

Kao zaključak kratkog prikaza sadržaja ovoga zbornog djela možemo s punim uvjerenjem istaknuti da je ova knjiga vjeran svjedok marljiva i vrijedna pokušaja stvaranja skladnog odnosa između kršćanske vjere i društvene prakse u dva završna desetljeća dvadesetog stoljeća u Hrvatskoj. U tom se svjetlu ljudske vrijednosti pokazuju kao vjerne pratilice kršćanskom poslanju u suvremenom svijetu što sugerira i likovna oprema korica i sâm naslov.

Marko Babić, ofm

ZBORNİK "KAČIĆ" VAM NUDI:

1. NENAD CAMBI - ANITA GAMULIN - SNJEŽANA TONKOVIĆ, *Starokršćanska bazilika u Zmijavcima*, Split 1999, str. 156. Rezultati istraživanja i

konzerviranja bazilike u općini Zmijavci (Imotski), koja je sagrađena u V. stoljeću. Tvrdi uvez u boji, tumač stručnih izraza, kazala osobnih i zemljopisnih naziva, sažetak na njemačkom jeziku.. Cijena: 120 Kn.

2. ŠIME JURIĆ - PAVAO KNEZOVIĆ, *Blago knjižnice Kačićeva samostana u Zaostrugu*, Split-Zaostrug 1999, str. 168. Stručno obrađene 24 inkunabule i 366 rijetkih knjiga koje su tiskane u XVI. stoljeću u raznim europskim gradovima. Na mnogima su vrlo zanimljive rukopisne bilješke. Knjige su dokaz da su fratri u ono doba pratili kulturna zbivanja u europskim zemljama i u njima sudjelovali. Neke su od tih knjiga vrlo rijetke u Hrvatskoj, a ima čak i unikata. Cijena: 90 Kn.

3. FRA LUKA VLADIMIROVIĆ, *Likarije priproste u dva jezika razdijelene ...*, Mleci 1775, str. 48. Reprint izdanje, Split-Zaostrug 1999, str. 136. Ponovljeno izdanje, transkribirano, popratni tekstovi. Pisac donosi 162 recepta za liječenje pojedinih bolesti. Neke je uzeo iz knjiga, a za neke navodi imena ljudi koji su ih kazivali. To je prva medicinska knjiga u jadranskom dijelu Hrvatske, na hrvatskom jeziku. Cijena: 90 Kn.

4. *Don Nikola Šimić i fra Ante Benutić*, Split-Igrane 1999, str. 240. U povijesti Igrana održan je prvi znanstveni skup 10. i 11. listopada 1998. godine, posvećen dvojici velikana: N. Šimiću, književniku, kulturnom i prosvjetnom djelatniku, i fra Anti Benutiću, uzornom redovniku, revnom župniku, graditelju i pučkom piscu. Ubili su ga partizani u Igranima 20. III. 1944. g. Cijena: 100 Kn.

5. "KAČIĆ" - zbornik Franjevačke provincije Presvetog otkupitelja, Split 1998.-99., br. 30-31, str 688.

Sadržaj Zbornika: I. *Ususret 300. rođendanu fra Andrije Kačića*; Š. Jurić - P. Knezović: Inkunabule samostana u Zaostrugu; P. Knezović: Rariteti XVI. st. u Zaostrugu; Z. Devetak: "Likarije

priproste" F. L. Vladimirovića; N. Anić: Franjevci u Sućurju;

II. *Simpozij o N. Šimiću i A. Benutiću:*

B. Toplak: Društvene prilike u Makarskom primorju u XIX. i XX. st.; H. G. Jurišić: Prošlost Igrana; Z. Demori - Staničić: Zaštita spomenika kulture; N. Stračević - Kaštelan: Don Nikola Šimić; M. Dorkin: Jezik N. Šimića; D. Šimundža: N. Šimić i suvremenici; I. Frangeš: Šimić urednik "Iskre"; K. Jurišić: F. A. Benutić; H. G. Jurišić: Prvi znanstveni skup u Igranima;

III. *Raznovrsna tematika:* P. Runje: Trećoreci u Dalmaciji u XV. st. nazvani "fratri Ličani"; L. Čoralić: Omišani i Makarani u Mlecima od XVI. do XVIII. st.; Lj. A. Maračić: Štovanje sv. Antuna u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini; S. Čovo: Fra Dominik Šušnjara; V. Golubić: Amoniti gornjega skita donjeg triasa u Muću.

6. FRA HRVATIN GABRIJEL JURIŠIĆ, *Fra Lovre Šitović Ljubušak (1682.-1729)*, Humac 1999, str. 40, p.o. iz "Kršnog zavičaja". Život i djelo redovnika, svećenika, propovjednika, profesora, pisca, borca i sveca u teško doba na prostoru Hercegovine i Dalmacije. Cijena: 20 Kn.

Narudžbe: Zbornik "Kačić", A. Stepinca br. 1, 21230 S i n j.

* * *

KNJIŽNICA "U PRAVI TRENUTAK" VAM NUDI

1. T. MENGON, *U zatvoru, ali slobodni*. Radi se o pastoralnom djelovanju neokatekumena u zatvoru u Italiji, te o obraćenju zatvorenika koji o sebi u ovoj knjizi donose dirljiva i pobudna svjedočanstva. Njihova svjedočenja potaknut će mnoge da poduzmu istinske evanđeoske korake u radu na duhovnoj obnovi zatvorenika. Cijena: 30 Kn.

2. T. BELLER, *Pripadamo jedno drugom*, Predbračni tečaj u knjizi. Zahvaća i

obrađuje glavne teme koje je poželjno izložiti prigodom pripreve zaručnika na kršćansku ženidbu. Cijena: 25 Kn.

3. B. NAGY, *Lurd, susret neba i zemlje*. Sažet prikaz Gospinih ukazanja u Lurdu 1858. Prikladno za razmatranje i devetnicu Gospi Lurdskoj. Cijena: 25 Kn.

4. C. MEVES, *Pripovjedati i odgajati*. Odnos priča na dječju psihu i njihov odgoj uopće. Cijena: 20 Kn.

5. M. KLEY, *S njom povezani*. Kratka razmatranja o Marijinoj ulozi u našem životu. Cijena: 10 Kn.

6. B. SCHLINK, *Pokora - blaženi život*. Prikladno za kajanje i odluku za novi početak. Cijena: 10 Kn

7. M. VIDAL, *Kršćanska etika*. Priručnik moralne teologije poznat širom kršćanskog svijeta. Izlazi polovinom ove godine. Cijena u pretplati 120 Kn.

8. W. HUNERMANN, *Apostol Beča, Klement Marija Hofbauer*. Život i djelo suutemeljitelja Redemptorista i velikog apostola Beča. Cijena 30 Kn.

9. I. VALENTIN, *Marija, Kraljica svibnja*, misli za svibanj. Cijena 15 kn.

10. I. ZIRDUM - M. SAKAČ, *Euharistija*, razmatranja, propovijedi. Cijena 15. Kn.

11. J. PERRIER, *Upoznajmo i uzljubimo sv. Misu*. Cijena: 10 Kn.

12. R. GOURMONT, *Što je sveta Misa?* Pregledno tumačenje. Cijena: 15 Kn.

13. *Žrtva na križu - žrtva na oltaru*. Cijena: 10 Kn.

14. M. M. STOCKER, *Pustolovina velike ljubavi*. Autobiografija Terezije iz Lisieuxa. Cijena: 20 Kn.

15. B. HÄRING, *Vidio sam tvoje suze*, poznati teolog opisuje gledanje na svoju vlastitu patnju i predaje svoje iskustvo čitateljima kao svijetlo i utjehu. Cijena: 15 Kn.

16. W. HUNERMANN, *Bukteći oganj, sv. Pijo X.* Cijena u pretplati 30 Kn.

Narudžbe:

Knjižnica "U Pravi trenutak",
31400 Đ a k o v o, pp. 51.